

เรื่อง การวิเคราะห์สถานการณ์แนวทางการฝากครรภ์ในประเทศไทย

ชื่อ – นามสกุล นางจุฬารรณ เชมทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

กลุ่มงาน อนามัยแม่และเด็ก

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมสุขภาพระหว่างตั้งครรภ์ของแม่ผ่านกระบวนการฝากครรภ์ถือเป็นจุดเริ่มต้นสุขภาพแม่และเด็กที่ดี โดยแนวทางการฝากครรภ์ของประเทศไทยปัจจุบันอาศัยคำแนะนำของกรมอนามัย และชุดสิทธิประโยชน์ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามนโยบายฝากครรภ์ ๕ ครั้งคุณภาพ อย่างไรก็ตามแนวทางการฝากครรภ์ที่ประกาศโดยองค์การอนามัยโลกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ แนะนำให้ฝากครรภ์ทั้งสิ้น ๘ ครั้ง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นในการสำรวจสถานการณ์ การจัดการบริการการฝากครรภ์ในประเทศไทย โดยประเมินทั้งประเด็นนโยบายแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่และผลลัพธ์ด้านสุขภาพแม่และเด็ก เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาระบบการฝากครรภ์ให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินสถานการณ์ (Situation analysis) การจัดการบริการการฝากครรภ์ในประเทศไทยโดยประเมินทั้งเรื่องนโยบาย แนวทางการดำเนินงานในพื้นที่และผลลัพธ์ด้านสุขภาพแม่และเด็ก

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ

การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมคู่ขนาน (parallel mixed method design) โดยวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินนโยบายฝากครรภ์ ๕ ครั้งคุณภาพ และแนวทางเวชปฏิบัติการฝากครรภ์ขององค์การอนามัยโลก ในบริบทของโรงพยาบาลแต่ละระดับใน ๑๒ เขตสุขภาพ ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลในหญิงหลังคลอดเกี่ยวกับกิจกรรมบริการที่หญิงตั้งครรภ์ได้รับระหว่างการตั้งครรภ์ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย โมเดล Logit เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกิจกรรมการฝากครรภ์ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บโดยการสัมภาษณ์ผู้มีบทบาทหรือหน้าที่ในการดูแลหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีแก่นสาระแบบอุปนัย มีการกำหนดหัวข้อคำถามเบื้องต้นก่อนสัมภาษณ์

สรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานด้านการฝากครรภ์ในประเทศไทยฝากครรภ์ถึง ๑๐ ครั้งแม้เป็นกลุ่มความเสี่ยงต่ำ ดังนั้นทางทฤษฎีจึงสามารถดำเนินการได้ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก แต่ในทางปฏิบัติแล้วต้องคำนึงถึงงบประมาณและตัวชี้วัด อย่างไรก็ตาม พบว่า กิจกรรมในแต่ละครั้งของการฝากครรภ์ค่อนข้างทำได้ไม่ครบถ้วนและอาจจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการฝากครรภ์ของประเทศไทยใหม่

ช่องทางการเผยแพร่

รายงานโครงการการวิเคราะห์สถานการณ์แนวทางการฝากครรภ์ในประเทศไทย